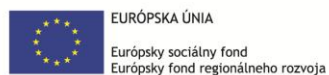

**Posúdenie účinnosti, hospodárnosti a vplyvu
spoločnej podpory z ESF a osobitne vyčlenených prostriedkov na iniciatívu
na podporu zamestnanosti mladých ľudí**

Bratislava december 2015

Obsah

1	Úvod	1
2	Metodológia postupov pre hodnotenie	1
3	Analýza podpory IZM v podmienkach SR.....	1
3.1	Všeobecné ciele IZM a ich plnenie	2
3.1.1	Národné projekty.....	2
3.1.2	Aktívne opatrenia trhu práce	2
3.2	Špecifické ciele IZM a ich plnenie	4
3.3	Hodnotenie jednotlivých opatrení Záruky pre mladých ľudí v SR	4
3.3.1	Včasná intervencia a aktivácia	5
3.3.2	Podporné opatrenia pre integráciu na trh práce.....	5
4	Vyhodnotenie.....	10
4.1	Stratégia pre implementáciu IZM.....	10
4.2	Implementácia IZM	11
4.3	Účinnosť IZM.....	12
4.4	Efektívnosť IZM.....	13
4.5	Výsledky IZM.....	13
5	Záver a odporúčania.....	15
5.1	Zhrnutie implementácie IZM a vývoj situácie na trhu práce.....	15
5.2	Odporúčania.....	15
6	Príloha 1	17
7	Príloha 2 – Zhrnutie pre občanov.....	19

1 Úvod

Operačný program Ľudské zdroje (ďalej len „OP ĽZ“) bol schválený Európskou komisiou vykonávacím rozhodnutím č. CCI 2014SK05M0OP001 zo dňa 9. decembra 2014, v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a osobitných rozpočtových prostriedkov pridelených na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti na Slovensku. OP ĽZ sa bude realizovať v programovom období 2014 – 2020.

Pre oblasť vzdelávania, zamestnanosti a sociálnej inklúzie bol v rámci OP ĽZ zadaný nasledovný globálny cieľ:

„Podporiť rozvoj ľudských zdrojov, celoživotného učenia a ich plnohodnotného začlenenia sa na trh práce na zlepšenie ich sociálnej situácie.“

Predmetom tejto hodnotiacej správy je zhodnotiť pokrok pri realizácii Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí (ďalej len „IZM“) a prijatých opatrení na národnej úrovni podporujúcich jej implementáciu. Hodnotenie prebieha podľa čl. 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013.

Hodnotiaca správa je výsledkom interného hodnotenia uskutočneného pod gesciou sekcie práce v spolupráci so sekciou fondov EÚ Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a údajov poskytnutých Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny. Správa je určená pre Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie Európskej komisie a pre širokú odbornú a laickú verejnosť. V hodnotení sa sleduje obdobie od septembra 2013 do decembra 2015.

2 Metodológia postupov pre hodnotenie

Pri vypracúvaní správy sa vychádzalo z údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) a z údajov Eurostat-u. Zároveň sme pri popise jednotlivých projektov využili podklady poskytnuté odborom politiky trhu práce (sekcia práce, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR). Prehľad aktívnych opatrení trhu práce (AOTP) je spracovaný v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“).

3 Analýza podpory IZM v podmienkach SR

Vo vyššie uvedenom nariadení sú zadané všeobecné a špecifické ciele, ktoré sledujú plnenie priorit stanovených v rámci IZM.

3.1 Všeobecné ciele IZM a ich plnenie

Všeobecné ciele sú zamerané na udržateľnú integráciu NEET¹ na trhu práce. Na Slovensku prebieha implementácia IZM v súlade s OP ĽZ v rámci Prioritnej osi 2 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí (ďalej len „PO 2“). Jej prioritou je trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných komunit, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí. Výsledkami PO 2 je zníženie miery neaktivity mladých ľudí do 29 rokov (NEET), zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti mladých ľudí, osobitne mladých s nízkou kvalifikáciou a dlhodobo nezamestnaných a zavedenie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých s cieľom ich vzdelávania, hľadania zamestnania alebo stáže.

So zreteľom na vyššie uvedené sa na národnej úrovni zavádzajú opatrenia, ktoré majú prispieť k realizácii týchto cieľov.

3.1.1 Národné projekty

Za účelom implementácie IZM a zvyšovania zamestnanosti a zamestnateľnosti NEET do 29 rokov boli v roku 2015 prijímané národné projekty „Praxou k zamestnaniu“, „Úspešne na trhu práce“ a „Absolventská prax štartuje zamestnanie.“ Pre uvedené národné projekty sú zverejnené vyzvania na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančných príspevkov a sú implementované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny. Podrobnejší popis projektov a ich hlavných aktivít sa nachádza v podkapitole 2.3.2 Podporné opatrenia pre integráciu na trhu práce.

3.1.2 Aktívne opatrenia trhu práce

K zvyšovaniu zamestnanosti a aktivácie NEET prispievajú aj AOTP podľa zákona o službách zamestnanosti.

Sprostredkovanie zamestnania

Sprostredkovanie zamestnania je činnosť zameraná na vyhľadávanie pracovného miesta a ponúkajúce vhodné zamestnanie uchádzačovi o zamestnanie (UoZ), záujemcovi o zamestnanie (ZoZ) a občanovi na území Slovenskej republiky a v členských štátoch Európskej únie a vyhľadávanie a ponúkajúce vhodné zamestnancov zamestnávateľovi.

Súčasťou sprostredkovania zamestnania je aj: evidenčná činnosť, informačné a poradenské služby, vyhotovovanie zoznamov voľných pracovných miest a zoznamov hľadaných zamestnaní UoZ a ZoZ, a ich zverejňovanie na internete, v tlači a ďalších masovokomunikačných prostriedkoch, zabezpečovanie sledovania a vyhodnocovania dopytu zamestnávateľov po zamestnancoch podľa kvalifikačnej štruktúry a profesijnej štruktúry, vyhodnocovanie kvalifikačnej a profesijnej štruktúry UoZ a ZoZ s ohľadom na dopyt

---

¹ NEET: z angl. „not in employment, education or training“ – mladí ľudia do 25, resp. 29 rokov (vedení v evidencii UoZ najmenej šesť mesiacov), ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy

zamestnávateľov, sledovanie dĺžky obdobia zotrvania zamestnanca v zamestnaní najmenej počas šiestich mesiacov od jeho prijatia do zamestnania z evidencie UoZ prostredníctvom niektorého z AOTP.

Vzdelávanie a príprava pre trh práce

Vzdelávanie a príprava pre trh práce je teoretická príprava alebo praktická príprava UoZ alebo zamestnanca, ktorú si vyžaduje jeho uplatnenie na trhu práce a ktorá umožňuje získať nové odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti na účel pracovného uplatnenia UoZ vo vhodnom zamestnaní alebo na účel udržania zamestnanca v zamestnaní. Pri určovaní obsahu a rozsahu vzdelávania a prípravy pre trh práce sa vychádza z doterajšej úrovne odborných vedomostí, zručností a schopností UoZ a zamestnanca tak, aby boli účelne využité pri získavaní nových odborných vedomostí, zručností a schopností.

Vzdelávanie a príprava pre trh práce uchádzača o zamestnanie je súčasťou ponuky ďalšieho vzdelávania v rámci Záruky pre mladých ľudí v SR a preto sa mu podrobnejšie venujeme v podkapitole 2.3.2. Podporné opatrenia pre integráciu na trh práce.

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť – úhrada časti nákladov súvisiacich s prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti UoZ, ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej tri mesiace, a ktorý bude samostatne zárobkovo činnou osobou. Povinnosť prevádzkovania samostatnú zárobkovú činnosť nepretržite najmenej tri roky.

Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie – úhrada časti celkovej ceny práce zamestnanca, ktorý pred prijatím na vytvorené pracovné miesto u zamestnávateľa bol znevýhodneným UoZ vedeným v evidencii UoZ najmenej tri mesiace. Príspevok sa poskytuje najdlhšie počas 12 kalendárnych mesiacov.

Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti – úhrada časti celkovej ceny práce zamestnanca, ktorý pred prijatím na vytvorené pracovné miesto u zamestnávateľa, ktorým je obec alebo samosprávny kraj alebo nimi zriadená alebo založená právnická osoba, bol znevýhodneným UoZ (starší ako 50 rokov veku alebo dosiahol nižšie ako stredné odborné vzdelanie) vedeným v evidencii UoZ najmenej tri mesiace alebo ktorý bol dlhodobo nezamestnaným občanom. Príspevok sa poskytuje najviac počas deviatich kalendárnych mesiacov

Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe je súčasťou ponuky stáže v rámci Záruky pre mladých ľudí v SR a preto sa mu podrobnejšie venujeme v podkapitole 2.3.2. Podporné opatrenia pre integráciu na trh práce.

Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní je súčasťou ponuky zamestnania v rámci Záruky pre mladých ľudí v SR a preto sa mu podrobnejšie venujeme v podkapitole 2.3.2. Podporné opatrenia pre integráciu na trh práce.

Príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta – za AOTP sa považuje aj investičná pomoc na podporu počiatočnej investície formou príspevku na vytvorenie nového pracovného miesta, na ktorú bolo vydané rozhodnutie o poskytnutí investičnej pomoci.

Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska – úhrada časti nákladov na zriadenie pracovného miesta pre občana so zdravotným postihnutím v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku.

Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť – úhrada časti nákladov súvisiacich s prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti UoZ so zdravotným postihnutím, ktorý bol vedený v evidencii UoZ najmenej tri mesiace, a ktorý bude samostatne zárobkovo činnou osobou. Povinnosť prevádzkovania samostatnú zárobkovú činnosť nepretržite najmenej dva roky.

3.2 Špecifické ciele IZM a ich plnenie

S cieľom zamerať sa na vybrané podskupiny mladých ľudí boli prijaté AOTP v rámci zákona o službách zamestnanosti a zároveň boli tieto opatrenia implementované v národných projektoch.

Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe je poskytovaný absolventom škôl, ktorými sú v zmysle zákona o službách zamestnanosti občania mladší ako 26 rokov veku, ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvoma rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie. Tento príspevok je implementovaný v rámci aktivity č. 1 národného projektu „Absolventská prax štartuje zamestnanie.“

Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní je zameraný na podporu vytvárania pracovných miest pre mladých ľudí do 25 rokov vedených v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace alebo pre mladých ľudí do 29 rokov vedených v evidencii UoZ najmenej 6 mesiacov a ktorí pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nemali pravidelne platené zamestnanie (t.j. zamestnanie ktoré trvalo aspoň 6 po sebe nasledujúcich mesiacov). Uvedený príspevok je implementovaný v rámci národného projektu „Úspešne na trhu práce.“

3.3 Hodnotenie jednotlivých opatrení Záruky pre mladých ľudí v SR

Nasledujúca podkapitola je členená na dve časti. V prvej časti je pozornosť zameraná na včasnú intervenciu a aktiváciu mladých ľudí s cieľom zvýšiť ich uplatniteľnosť na trhu práce, uľahčiť im prechod zo vzdelávacieho systému na pracovný trh a zároveň poskytnúť zamestnávateľom kvalifikovanú pracovnú silu zodpovedajúcu požiadavkám trhu práce. Druhá časť je venovaná podporným opatreniam pre integráciu na trh práce, ktorých cieľom je zvýšiť zamestnanosť a zamestnateľnosť mladých ľudí do 29 rokov.

3.3.1 Včasná intervencia a aktivácia

Systém duálneho vzdelávania

Dňa 1. apríla 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“), ktorý vytvára predpoklady na užšie prepojenie odborného vzdelávania a prípravy s potrebami trhu práce a lepšiu koordináciu odborného vzdelávania a prípravy na národnej ako aj regionálnej úrovni.

Zákon zaviedol do systému odborného vzdelávania a prípravy prvky duálneho vzdelávania. Podstatou systému duálneho vzdelávania na Slovensku je prepojenie odborného vzdelávania a prípravy so svetom práce. Žiak sa pripravuje priamo u zamestnávateľa na pracovisku praktického vyučovania, má s ním uzatvorenú učebnú zmluvu, podľa ktorej zamestnávateľ plne zodpovedá, financuje a realizuje praktické vyučovanie žiakov prostredníctvom svojich odborne spôsobilých inštruktorov, ktorí sú zamestnanci podniku. Teoretické vzdelávanie žiak absolvuje v strednej odbornej škole, s ktorou má zamestnávateľ podpísanú zmluvu o duálnom vzdelávaní.

Prostredníctvom výkonu praktického vyučovania priamo na pracovisku firmy žiak získa požadované odborné vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné na výkon svojho budúceho povolania, tak ako bolo dohodnuté v učebnej zmluve a v súlade s požiadavkami zamestnávateľa. Zamestnávateľ, ktorý si takto pripravuje žiakov priamo vo svojej firme, získava z dlhodobého hľadiska stabilných spoľahlivých, vysokokvalifikovaných pracovníkov s motiváciou neustále sa zlepšovať, pričom už počas štúdia žiaci vytvárajú produktívnu prácu pre zamestnávateľa, napriek tomu, že ešte stále nie sú zamestnanci firmy.

Za účelom pritiažnutia žiakov na technické odbory vzdelávania zákon umožňuje poskytnúť žiakom osobitné finančné zabezpečenie vo forme motivačného štipendia, podnikového štipendia a odmeny za produktívnu prácu.

S cieľom motivovať zamestnávateľov zapojiť sa do systému duálneho vzdelávania umožňuje zákon zamestnávateľovi uplatniť si daňovo uznané výdavky a paušálne daňové úľavy súvisiace s realizáciou praktického vyučovania.

Ďalším významným prvkom v tomto procese sú stavovské a profesijné organizácie, ktoré sa podieľajú na procese certifikácie pracoviska zamestnávateľa, u ktorého sa bude praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania realizovať. Okrem toho komory zabezpečujú zaškolenie a prehlbovanie kvalifikácie pre inštruktorov a taktiež sa podieľajú na tvorbe vzorových učebných plánov a vzorových učebných osnov odborov vzdelávania v systéme duálneho vzdelávania.

3.3.2 Podporné opatrenia pre integráciu na trh práce

Ponuka zamestnania

Okrem opatrení uvedených v podkapitole 2.1.2 Aktívne opatrenia trhu práce sa ponuka zamestnania v rámci Záruky pre mladých ľudí realizuje aj prostredníctvom národných projektov.

Na odstránenie nesúladu medzi dopytom a ponukou trhu práce bol schválený národný projekt „Praxou k zamestnaniu“ (kód projektu: 312021A017). Cieľovou skupinou projektu

sú UoZ (NEET) do 25 rokov vedení v evidencii UoZ najmenej 3 mesiace a UoZ (NEET) do 29 rokov vedení v evidencii UoZ najmenej 6 mesiacov. Projekt je zameraný na prehĺbovanie zručností, znalostí a praktických skúseností mladých ľudí do 29 rokov formou mentorovaného zapracovania a praxe u zamestnávateľa, ktorý na tento účel vytvorí pracovné miesto na dobu minimálne 9 mesiacov.

Mentorované zapracovanie mladých zamestnancov bude trvať prvých 3 - 6 mesiacov ich pracovného pomeru, počas ktorých si budú osvojovať teoretické a praktické skúsenosti a zručnosti pod vedením mentora, ktorého určí zamestnávateľ z radov svojich zamestnancov. Dĺžka praxe bude trvať 3 - 6 mesiacov v závislosti od doby mentorovaného zapracovania, pričom zároveň musí byť splnená podmienka zamestnania minimálne počas 9 mesiacov.

Príspevok sa poskytne zamestnávateľovi na mentorovanie, na úhradu časti celkovej ceny práce mladého zamestnanca a na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s jeho zapracovaním a praxou najviac počas 9 mesiacov.

Finančný príspevok na mentorovanie

- vo výške najviac 64,22 €/1 mentorovaný zamestnanec/1 mesiac (t.j. 12,5 % z minimálnej CCP na rok 2015),

poskytovanie – vyplatený jednorázovo za celé obdobie mentorovania po jeho skončení

Finančný príspevok na úhradu časti celkovej ceny práce (ďalej len „CCP“) zamestnanca, ktorý bol prijatý do pracovného pomeru na mentorované zapracovanie a prax:

- vo výške najviac 95 % CCP zamestnanca, najviac vo výške ½ minimálnej aktuálnej platnej CCP (napr. na rok 2015, t. j. maximálne 256,88 € pri ½ pracovnom úväzku, poskytovanie – mesačne počas mentorovaného zapracovania a praxe t.j. celkom počas najviac 9 mesiacov

Finančný príspevok na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s mentorovaným zapracovaním a praxou:

- napr. za osobné ochranné pracovné prostriedky, pracovné pomôcky, pracovné náradie maximálne vo výške 55,65 € (t. j. 5 % z CCP na rok 2015 vypočítanej z priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky za 1 – 3 štvrtrok 2014), poskytovanie – 1 x počas mentorovaného zapracovania + 1 x počas praxe.

Dňa 14.9.2015 bolo Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny pre tento národný projekt zverejnené vyzvanie na predkladanie žiadostí na poskytnutie finančných príspevkov. Odhaduje sa, že do projektu bude zapojených 16 000 UoZ (NEET).

Cieľovou skupinou národného projektu „**Úspešne na trhu práce**“ (kód projektu: 312021A139) sú UoZ (NEET) do 25 rokov vedení v evidencii UoZ minimálne 3 mesiace a UoZ (NEET) do 29 rokov vrátane vedení v evidencii UoZ minimálne 6 mesiacov a ktorí pred prijatím na vytvorené pracovné miesto nemali svoje prvé pravidelné zamestnanie, t.j. pravidelne platené zamestnanie, ktoré trvalo najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov.

Aktivitou č. 1 projektu je poskytovanie príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní. Za vytvorenie pracovného miesta sa považuje uzatvorenie pracovného pomeru s UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny na dobu neurčitú resp.:

- na dobu určitú, minimálne 9 kalendárnych mesiacov ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času u zamestnávateľa, pričom príspevok sa poskytuje najmenej počas 6 kalendárnych mesiacov s povinnou dobou udržania najmenej počas 3 kalendárnych mesiacov,

- na dobu určitú, minimálne 18 kalendárnych mesiacov ak pracovný pomer je dohodnutý v rozsahu najmenej polovice ustanoveného týždenného pracovného času u zamestnávateľa, pričom príspevok sa poskytuje najviac počas 12 kalendárnych mesiacov s povinnou dobou udržania najmenej počas 6 kalendárnych mesiacov.

Oprávnené výdavky:

- úhrada časti CCP prijatého zamestnanca z cieľovej skupiny

Maximálny príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní v rámci hlavnej aktivity č. 1 na jedno vytvorené pracovné miesto na jeden mesiac v okresoch:

- s priemernou MEN $\leq$ ako je celoslovenský priemer:

- o vo výške 70% CCP zamestnanca, najviac 50% priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje

- okresoch s priemernou MEN $>$ ako je celoslovenský priemer:

- o vo výške 80% CCP, najviac 60% priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje

Výšku príspevku, dĺžku jeho poskytovania stanovuje zákon o službách zamestnanosti.

Aktivitou č. 2 projektu „Úspešne na trhu práce“ je poskytovanie príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania. Cieľom je podpora mladých UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny, ktorí vytvoria pracovné miesto, na ktorom budú prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť. Za vytvorenie pracovného miesta sa považuje začatie vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti a jej prevádzkovanie nepretržite najmenej dva roky.

Maximálny príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta prostredníctvom samozamestnania, na jedno vytvorené pracovné miesto, je najviac vo výške 3 500 €. V okresoch s mierou evidovanej nezamestnanosti vyššou ako 20% je príspevok najviac vo výške 5 000 €.

Ústredie dňa 18.12.2015 vyhlásilo pre tento národný projekt vyzvanie na predkladanie žiadostí na poskytnutie finančných príspevkov. Predpokladá sa, že do projektu bude zapojených 11 500 UoZ.

Ponuka ďalšieho vzdelávania

Ponuka ďalšieho vzdelávania je realizovaná v súlade so zákonom o službách zamestnanosti.

Vzdelávanie a príprava pre trh práce uchádzača o zamestnanie

Vzdelávanie a príprava pre trh práce (ďalej len „vzdelávanie“) UoZ je v zmysle zákona o službách zamestnanosti teoretická príprava alebo praktická príprava UoZ, ktorú si vyžaduje jeho uplatnenie na trhu práce a ktorá umožňuje získať nové odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti na účel pracovného uplatnenia vo vhodnom zamestnaní. Vzdelávanie v zmysle zákona o službách zamestnanosti nie je zvýšenie stupňa vzdelania.

Vzdelávanie napomáha prispôsobovaniu zručností pracovnej sily potrebám trhu práce, poskytuje širšiu možnosť vzdelávať sa rôznym kategóriám nezamestnaných občanov, zlepšuje ich prístup ku kvalitnejším pracovným miestam, prispieva k prekonávaniu sociálno-ekonomického znevýhodnenia spôsobeného nezamestnanosťou. Pri určovaní obsahu a rozsahu vzdelávania sa vychádza z doterajšej úrovne odborných vedomostí, zručností a schopností UoZ tak, aby boli účelne využité pri získavaní nových odborných vedomostí, zručností a schopností.

Vzdelávanie sa realizuje dvomi formami:

- vzdelávanie UoZ zabezpečené úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“)
- vzdelávanie zabezpečené z vlastnej iniciatívy UoZ

Vzdelávanie zabezpečené úradom sa poskytuje na základe zhodnotenia schopností, pracovných skúseností, odborných zručností, dosiahnutého stupňa vzdelania a zdravotnej spôsobilosti UoZ najmä v prípade nedostatku odborných vedomostí a odborných zručností, potreby zmeny vedomostí a odborných zručností vzhľadom na dopyt na trhu práce a straty schopností vykonávať pracovnú činnosť v doterajšom zamestnaní.

UoZ, ktorému úrad zabezpečí vzdelávanie, je vzdelávanie poskytnuté bezplatne na základe dohody, ktorú uzatvorí s úradom.

UoZ, ktorému úrad zabezpečí vzdelávanie, je poskytnutá náhrada cestovných výdavkov z miesta trvalého pobytu alebo prechodného pobytu do miesta konania vzdelávania, výdavkov na ubytovanie a stravné.

UoZ, ktorý sa zúčastňuje na vzdelávaní a ktorý je rodič starajúci sa o dieťa pred začatím povinnej školskej dochádzky alebo osoba podľa osobitného predpisu, ktorá sa stará o dieťa pred začatím povinnej školskej dochádzky, môže poskytnúť príspevok na služby pre rodinu s deťmi, ak o tento príspevok požiada písomne.

UoZ si môže zabezpečiť vzdelávanie aj z vlastnej iniciatívy. Ide o vzdelávanie, ktoré si zabezpečí UoZ sám individuálne a ktorého priamym dôsledkom je nástup do pracovného pomeru k zamestnávateľovi na výkon pracovnej činnosti, alebo začatie prevádzkovania alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti.

UoZ si zabezpečuje vzdelávanie z vlastnej iniciatívy, ktoré vyhovuje jeho potrebám, zámeru uplatniť sa na trhu práce, resp. ktoré požaduje potenciálny zamestnávateľ. UoZ, ktorý si na základe vlastnej iniciatívy nájde vhodné vzdelávanie, požiada úrad písomne o schválenie vzdelávania. Ak úrad schváli žiadosť o poskytnutie príspevku na vzdelávanie individuálne zabezpečené z vlastnej iniciatívy UoZ, následne uzatvorí s UoZ dohodu o poskytnutí finančného príspevku. Úrad občanovi, ktorý si zabezpečil vzdelávanie z vlastnej iniciatívy, uhradí 100 % nákladov, maximálne však len do výšky 600,00 eur.

V rámci národného projektu „**Podpora zamestnávania UoZ prostredníctvom vybraných aktívnych opatrení na trhu práce**“ (kód projektu: 312031A020), Ústredie v spolupráci s úradmi zabezpečuje **poskytovanie príspevkov na rekvalifikáciu uchádzača o zamestnanie (RE-PAS)**.

UoZ, ktorý má problém uplatniť sa na trhu práce, si môže zvoliť druh pracovnej činnosti, na ktorú sa chce rekvalifikovať a poskytovateľa rekvalifikácie, ktorý má požadovanú rekvalifikáciu zrealizovať.

Úrad uhradí UoZ 100 % nákladov na rekvalifikáciu na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku na rekvalifikáciu uzatvorenej medzi úradom a UoZ.

Ponuka stáže

Ponuka stáže je realizovaná prostredníctvom príspevku na vykonávanie absolventskej praxe. Absolventská prax umožňuje získanie odborných zručností a praktických skúseností u zamestnávateľa, ktoré zodpovedajú dosiahnutému stupňu vzdelania absolventa školy v príslušnej skupine učebných alebo študijných odborov. Príspevok je implementovaný v rámci aktivity č. 1 národného projektu „**Absolventská prax štartuje zamestnanie**“ (kód projektu: 312021A051). Cieľom projektu je zvýšenie zamestnanosti a zamestnateľnosti mladých ľudí na trhu práce a začleňovanie mladých ľudí, najmä tých bez zamestnania, vzdelania, alebo odbornej prípravy a možnosti následného vytvorenia pracovného miesta pre mladého človeka u zamestnávateľa, u ktorého vykonával absolventskú prax.

Cieľovou skupinou projektu sú občania mladší ako 26 rokov veku, ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvoma rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie.

Aktivitou č. 1 je poskytovanie príspevku na vykonávanie absolventskej praxe. Počas vykonávania absolventskej praxe môže úrad poskytnúť absolventovi školy paušálny príspevok vo výške 65% sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu mesačne na úhradu jeho nevyhnutných osobných výdavkov spojených s vykonávaním absolventskej praxe. Úrad poskytne absolventovi školy náhradu poistného na úrazové poistenie počas vykonávania absolventskej praxe.

Absolventská prax sa vykonáva najmenej tri mesiace a najviac šesť mesiacov, bez možnosti jej predĺženia a opakovaného vykonávania v rozsahu 20 hodín týždenne. Po skončení absolventskej praxe vydá zamestnávateľ absolventovi školy potvrdenie o vykonaní absolventskej praxe.

Aktivitou č. 2 bude podpora vytvárania pracovných miest poskytnutím finančného príspevku zamestnávateľovi, ktorý prijme do pracovného pomeru UoZ z oprávnenej cieľovej skupiny bez zbytočného odkladu, najneskôr do 30 kalendárnych dní od ukončenia vykonávania absolventskej praxe. Zamestnávateľ vytvorí pracovné miesto na plný pracovný úväzok pre UoZ, ktorý u tohto zamestnávateľa vykonával absolventskú prax, na dobu minimálne 9 mesiacov, pričom po dobu 6 mesiacov bude toto pracovné miesto podporované finančným príspevkom a následne je zamestnávateľ povinný udržať toto pracovné miesto, najmenej počas ďalších 3 mesiacov. Finančný príspevok bude poskytovaný zamestnávateľovi v sume preddavku na poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom mesačne zo mzdy zamestnanca, najviac vo výške preddavku na poistné na

povinné verejné zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie vypočítaného z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za prvý a tretí štvrt'rok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa finančný príspevok poskytuje.

Dňa 18. novembra 2015 bolo Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny pre tento národný projekt zverejnené vyzvanie na predkladanie žiadostí na poskytnutie finančných príspevkov. Predpokladá sa, že v rámci aktivity č. 1 bude do projektu zapojených 37 000 UoZ a v rámci aktivity č. 2 sa do projektu zapojí 10 000 UoZ.

4 Vyhodnotenie

Táto kapitola sa zaoberá hodnotením IZM v zmysle kritérií stanovených príručkou Európskej komisie „Guidance on evaluation of the Youth Employment Initiative.“

4.1 Stratégia pre implementáciu IZM

Nezamestnanosť mladých ľudí vo veku 15 - 24 rokov dosahovala v uplynulých rokoch nadpriemerné hodnoty. V roku 2012 bola miera nezamestnanosti 34,0% a jej podiel na celkovom počte nezamestnaných bol 20,0%. Vplyvom prijatých AOTP a národných projektov na národnej úrovni sa aktuálna miera nezamestnanosti mladých ľudí pohybuje na úrovni 23,2%. V tejto súvislosti bola na Slovensku prijatá Záruka pre mladých ľudí, ktorá sa implementuje v súlade s Národným plánom implementácie Záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike, ktorý prerokovala a vzala na vedomie vláda SR na svojom rokovaní dňa 5.2.2014. Implementácia Záruky pre mladých ľudí bola prijatá aj Radou solidarity a rozvoja SR, ktorá 29.1.2014 prijala Spoločné vyhlásenie na jej podporu.

Zavedenie systému záruky pre mladých ľudí je aj súčasťou Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2014, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 195 z 23.4.2014. Týmto dokumentom bola záruka z februára 2014 aktualizovaná. Hlavná zmena spočívala v tom, že Slovensko v porovnaní s pôvodnou Zárukou posunulo hranicu z 25 na 29 rokov veku mladých ľudí s podmienkou, že v skupine 25-29 rokov sa záruka bude vzťahovať najmä na dlhodobo nezamestnaných (nad 12 mesiacov) alebo aspoň nad 6 mesiacov v evidencii UoZ.

Uvedenými dokumentmi sa začala implementácia IZM v podmienkach Slovenska, ktorá sa realizuje navrhnutými opatreniami v rámci Záruky pre mladých ľudí. Predmetné opatrenia sa týkajú oblasti podpory zamestnávania a zamestnatel'nosti mladých ľudí, sociálnej oblasti, oblasti regionálneho školstva, celoživotného vzdelávania a oblasti práce s mládežou.

Stratégia na podporu IZM bola prijatá v súlade so zásadami partnerstva a preto rozvíja komplexný prístup riešenia problematiky zamestnanosti mladých ľudí a zohľadňuje požiadavky rôznych partnerov.

IZM sa od začiatku implementácie sústredila na riešenie najzávažnejších problémov mladých ľudí na trhu práce. Ide najmä o zosúladenie ponuky a dopytu na trhu práce, snahu

poskytnúť mladým ľuďom možnosť kvalitného vzdelania, vďaka ktorému budú mať zamestnávateľa kvalifikovanú pracovnú silu, umožniť NEET získať teoretické a praktické pracovné skúsenosti a zručnosti priamo u zamestnávateľa formou mentorovaného zapracovania a praxe a absolventskej praxe, poskytnúť im podporu pri získaní prvého pravidelne plateného zamestnania a podporovať samozamestnávanie a podnikanie mladých ľudí. Plánované intervencie z ESF a IZM týmto doplnili a podporili už predtým zavedené nástroje na zvyšovanie zamestnanosti mladých ľudí prijatých v rámci legislatívnych opatrení.

4.2 Implementácia IZM

Implementácia IZM posilnila a prehĺbila partnerstvá na úrovni Európskej komisie. Zároveň podporila vytvorenie nových partnerstiev na národnej úrovni. Bol vytvorený Monitorovací výbor pre OP ĽZ v zmysle Delegovaného nariadenia Európskej komisie č. 240/2013 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov a všeobecného nariadenia EÚ č. 1303/2013. Je zriadený za účelom monitorovania vykonávania OP ĽZ na čerpanie pomoci z Európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 – 2020 a preskúvanie pokroku dosiahnutého pri plnení jeho cieľov.

Pod gesciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR bola zriadená medzirezortná pracovná skupina pre štátnu politiku v oblasti mládeže. Na svojich pravidelných zasadnutiach navrhuje a hodnotí ciele a opatrenia štátu vo vzťahu k mládeži, pričom reflektuje potreby mládeže najmä v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, tvorivosti a podnikavosti mladých ľudí, ich participácie, zdravia, zdravého životného štýlu a vzťahu k prírode, sociálneho začleňovania a dobrovoľníctva. Tvoria ju zástupcovia orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov a mimovládne organizácie v oblasti mládeže.

Zároveň sa rozvíja spolupráca škôl a úradov, ktorá pomáha žiakom základných a stredných škôl a ich rodičom pri zorientovaní sa na trhu práce, poskytovaní informácií o potrebách trhu práce, pri voľbe vhodného povolania a oboznamuje ich s aktivitami a službami, ktoré poskytujú úrady.

Implementácia IZM prehĺbila už existujúce AOTP a zároveň poskytla priestor pre rozvoj nových opatrení za účelom uľahčiť mladým ľuďom prechod zo vzdelávacieho systému na trh práce a poskytnúť im možnosť nadobudnúť praktické zručnosti. Zmenil sa spôsob vyplácania príspevku na vykonávanie absolventskej praxe a ustanovila sa podmienka, že nadobudnutie odborných zručností a praktických skúseností počas absolventskej praxe u zamestnávateľa musí zodpovedať dosiahnutému stupňu vzdelania v rámci učebných alebo študijných odborov. Zároveň bola absolventská prax implementovaná do národného projektu „Absolventská prax štartuje zamestnanie“ (kód projektu: 312021A051) a v rámci aktivity 2 tohto projektu sa zamestnávateľom poskytla možnosť požiadať o finančný príspevok na vytvorenie pracovného miesta pre mladého UoZ, ktorý predtým u zamestnávateľa vykonával absolventskú prax a to bezprostredne po skončení tejto praxe. V súvislosti s implementáciou IZM sa zaviedlo úplne nové AOTP, a to príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní.

Nakoľko realizácia plánovaných opatrení IZM je v počiatočnej fáze, nie je v hodnotenom období od septembra 2013 do októbra 2015 možné získať údaje v podobe merateľných ukazovateľov výstupu, resp. o čerpaní finančných prostriedkov ESF/IZM v rámci zazmluvnených projektov operačného programu Ľudské zdroje a týmto nie je v súčasnosti možné vyhodnotiť správnosť, resp. vhodnosť nastavenia systému implementácie IZM, adekvátnosť potrieb v zmysle stratégie IZM, efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov ESF/IZM alebo silné a slabé stránky navrhovaného implementačného mechanizmu IZM. Predmetné údaje možno očakávať v období po ukončení realizácie prvých národných projektov, ktoré sa predpokladá v roku 2018 (národné projekty „Úspešne na trhu práce“ (kód projektu: 312021A139) a „Praxou k zamestnaniu“ (kód projektu: 312021A017)) a v roku 2020 (národný projekt „Absolventská prax štartuje zamestnanie“ (kód projektu: 312021A051)).

4.3 Účinnosť IZM

Implementácia IZM sa zamerala na uľahčenie prechodu zo vzdelávacieho systému na trh práce, vytváranie nových pracovných miest pre NEET a zároveň im umožnila získať praktické zručnosti v súlade s ich dosiahnutým stupňom vzdelania. Zamerala sa najmä na NEET, ktorí ešte nezískali svoje prvé pravidelne platené zamestnanie a nemajú praktické pracovné zručnosti získané u zamestnávateľa.

Vzhľadom na fakt, že NEET sú heterogénnou skupinou a situácia každého mladého človeka je odlišná, úrady presadzujú pri kontakte s mladými ľuďmi personalizovaný prístup s cieľom poskytnúť mladému človeku poradenstvo prispôsobené jeho konkrétnym potrebám.

Opatrenia prijaté v rámci IZM sa zameriavajú aj na znevýhodnené skupiny UoZ s cieľom zohľadniť ich potreby. V súlade so zákonom o službách zamestnanosti patria medzi znevýhodnených UoZ absolventi škôl do 26 rokov, ktorí ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvoma rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie. Na túto skupiny UoZ sa zameriava poskytovanie príspevku na vykonávanie absolventskej praxe a národný projekt „Absolventská prax štartuje zamestnanie.“ UoZ, ktorý dosiahol vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie je tiež považovaný v zmysle zákona za znevýhodneného UoZ. Pre týchto mladých ľudí je vytvorená ponuka ďalšieho vzdelávania (v rámci opatrení zo Záruky pre mladých a v zmysle zákona o službách zamestnanosti). UoZ si môže vybrať vhodný rekvalifikačný kurz, ktorým si doplní chýbajúce kompetencie pre výkon určitého povolania. Rekvalifikačné kurzy sú na základe zmluvy uzatvorenej medzi UoZ a úradom preplácané vo výške 100%.

Pokrok UoZ v rámci ponuky vzdelávania spočíva v doplnení chýbajúcich teoretických poznatkov a kompetencií pre výkon určitej profesie na trhu práce. Ponuky zamestnania sa zameriavajú prioritne na získanie praktických skúseností u zamestnávateľov. V rámci národného projektu „Praxou k zamestnaniu“ si UoZ prostredníctvom mentorovaného zapracovania a praxe osvojujú teoretické a praktické vedomosti a zručnosti. V rámci národného projektu „Úspešne na trhu práce“ majú možnosť získať svoje prvé pravidelne platené zamestnanie alebo získať príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta

prostredníctvom samozamestnania. Projekt „Absolventská prax štartuje zamestnanie“ je zameraný na získavanie praktických skúseností u absolventov škôl a ich následné zamestnanie sa.

Efektívnosť realizovaných intervencií tak vo vzťahu k vynaloženým finančným prostriedkom ESF/IZM, ako aj vo vzťahu k podporeným skupinám v súčasnom hodnotenom období so stavom ku 31.10.2015 nie je možné vyhodnotiť z dôvodu nedávnej spustenej implementácie národných projektov operačného programu Ľudské zdroje. V hodnotenom období nie sú dostupné údaje v ITMS2014+, ktorý predstavuje základný IT nástroj pre získanie dát pre potreby hodnotenia operačných programov v programovom období 2014 - 2020.

4.4 Efektívnosť IZM

Prvé národné projekty operačného programu Ľudské zdroje sa zazmluvnili ku koncu roka 2015 (v priebehu novembra až decembra 2015), t. j. projekty sú v počiatočnom štádiu realizácie. Z tohto dôvodu v súčasnom hodnotenom období so stavom k 31.10.2015 nie je možné posúdiť efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov ESF/IZM, vhodnosť typu operácií alebo úspešnosť vo vzťahu k zamestnanosti mladých ľudí.

4.5 Výsledky IZM

Prínos projektov implementovaných prostredníctvom IZM pre budúcnosť mladých ľudí spočíva najmä v získaní praktických skúseností pri výkone konkrétneho povolania a tiež osvojenie si teoretických znalostí. Pracovné skúsenosti bývajú častou požiadavkou zamestnávateľa pri výberových konaniach a mladí ľudia, najmä absolventi škôl, túto podmienku mnohokrát nespĺňajú. Prijaté opatrenia a projekty na národnej úrovni im umožnia získanie potrebných zručností a skúseností a následne uľahčia vstup do nového zamestnania.

V rámci štrukturálnych zmien vo vzdelávacom systéme a systéme odborného vzdelávania a prípravy bol zavedený systém duálneho vzdelávania. Duálne vzdelávanie je systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, ktorým sa získavajú vedomosti, schopnosti a zručnosti potrebné pre povolanie. Vyznačuje sa najmä úzkym prepojením všeobecného a odborného teoretického vzdelávania v strednej odbornej škole s praktickou prípravou u konkrétneho zamestnávateľa.

Strategický rámec na posilnenie personálnych kapacít a reformu služieb zamestnanosti s cieľom vybaviť ich kapacitou na zabezpečovanie personalizovaných služieb a aktívnych a preventívnych opatrení na trhu práce bol zabezpečený v októbri 2014 novelizáciou zákona o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti. S účinnosťou od 1. januára 2015 bol tak zavedený nový legislatívny rámec, ktorý umožnil, aby sa v rámci reformy ESO Ústredie a úrady integrovali do jedného subjektu. Zmena riadenia umožňuje ústrediu lepšie riadiť úrady práce a ich personálne kapacity. V ďalšom kroku sa začala vykonávať realokácia, centralizovali sa prierezové činnosti, čo pomohlo optimalizovať niektoré procesy a poskytlo voľné personálne kapacity pre posilnenie prvého

kontaktu s UoZ. Nadväzne sa v období január až marec 2015 na všetkých úradoch práce reorganizáciou a zjednotením postupov vytvorili úseky služieb klientom, tzv. miesta prvého kontaktu. Ide o nové oddelenia služieb pre občana a zamestnávateľa (ďalej len „OSO“), na ktorých pôsobilo 2 129 zamestnancov (k septembru 2015). V súčasnosti ide o 2 115,8 zamestnancov. Vytvorením tohto nového oddelenia sa úrady priblížili k občanom, nakoľko na jednom mieste občan vybaví všetko od podania žiadosti o zaradenie do evidencie cez informácie ohľadne všetkých štátnych sociálnych dávok, cez možnosť podania si žiadosti na tieto štátne sociálne dávky. Rozšírením oddelenia sa znížil počet klientov na jedného zamestnanca OSO z takmer 600 UoZ na cca 220 na jedného zamestnanca. V súčasnosti sú aktivity OSO cielene zamerané na pomoc klientovi, s cieľom pomôcť im uplatniť sa na trhu práce, prípadne zvýšiť ich uplatniteľnosť, poskytnúť informácie v čo najširšom rozsahu v oblasti možností a podmienok poskytovania štátnych sociálnych dávok.

Pre zamestnancov OSO boli zabezpečené odborné školenia, počas ktorých sa preškoloilo 2462 zamestnancov (II. polrok 2014 – 214 zamestnancov OSO, I. polrok 2015 – 2 043 zamestnancov OSO a II. polrok 2015 – 205 zamestnancov OSO). Ďalej prebiehali systémové školenia ISSZ (cca 936 školení) a školenia na IS RSD (1 475 zamestnancov OSO).

Vplyvom IZM sa AOTP vo veľkej miere zamerali na NEET do 29 rokov a zhodnotenie ich individuálnych potrieb. Politika zamestnanosti mladých sa snaží odstrániť nesúlad medzi dopytom a ponukou trhu práce, zvýšiť zamestnateľnosť mladých ľudí a umožniť im získanie praktických zručností u zamestnávateľa.

Je nutné uviesť, že v roku 2012 miera nezamestnanosti mladých ľudí vo veku 15 – 24 rokov dosiahla hodnotu 34,0% čo predstavovalo 75 500 mladých ľudí bez zamestnania a podiel 20% na celkovej nezamestnanosti. Viac ako polovica mladých ľudí vo veku 15-24 rokov bola nezamestnaná dlhšie ako 1 rok. Prejavil sa tu aj vplyv hospodárskej krízy, keď podiel dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí sa zvýšil z úrovne viac ako 50 % v roku 2011 na 52,4 % v roku 2012. Z hľadiska vzdelania sa na nezamestnanosti mladých ľudí podieľali hlavne osoby s úplným stredným odborným vzdelaním, s učňovským vzdelaním bez maturity a so základným vzdelaním, ktoré v rokoch 2011 až 2012 tvorili približne 78 - 81 % z celkového počtu nezamestnaných mladých vo veku 15-24 rokov. Podiel mladých ľudí vo veku 15-24, ktorí nepracujú, nevzdelávajú sa a nezúčastňujú sa na odbornej príprave, dosiahol v roku 2012 podľa údajov Eurostatu 13,8 %. Počet mladých ľudí v kategórii NEET predstavoval v SR v roku 2012 podľa prepočtov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR približne 101 tisíc osôb, z nich bolo nezamestnaných približne 72 tisíc osôb.

Vplyvom prijatých opatrení s cieľom zvýšiť zamestnanosť mladých ľudí, pomôcť im získať praktické skúsenosti u zamestnávateľa a zabezpečiť im možnosť ďalšieho vzdelávania, sa v súčasnosti miera nezamestnanosti mladých ľudí do 25 rokov pohybuje na úrovni na 23,2%. Podiel NEET vo veku 15 – 24 rokov sa v druhom štvrtroku 2014 znížil na 12,8% (zdroj Eurostat).

Prvým krokom pre poskytnutie jedného z opatrení Záruky pre mladých ľudí je evidencia na úrade v rámci služieb zamestnanosti. Úrad sprostredkuje mladému UoZ, na základe zhodnotenia jeho situácie, buď ponuku vhodného zamestnania, ďalšieho vzdelávania

alebo stáže. Presné údaje o počte mladých ľudí, ktorí prijali jedno z opatrení Záruky pre mladých ľudí, sú uvedené v tabuľkách v prílohe č. 1. Údaje sú rozdelené podľa veku UoZ, t.j. do 24 rokov, resp. do 29 rokov a podľa obdobia, v ktorom boli sledované. V prílohe sú uvedené najprv údaje za rok 2014, t.j. od 01.01.2014 do 31.12.2014, spolu s UoZ, ktorí boli vedení v evidencii k 31.12.2013. Počet UoZ za rok 2015 je uvedený ku dňu 31.10.2015.

Záverom tejto kapitoly uvádzame, že IZM prispieva k zvyšovaniu záujmu o mladých ľudí s dôrazom na NEET, pomáha zvyšovať ich zamestnanosť a zamestnateľnosť, pomáha prijať opatrenia, ktoré umožňujú mladým ľuďom získať pracovné skúsenosti a doplniť si chýbajúce vzdelanie pre výkon konkrétnej profesie prostredníctvom rekvalifikačných kurzov.

5 Záver a odporúčania

5.1 Zhrnutie implementácie IZM a vývoj situácie na trhu práce

Vďaka AOTP a národným projektom implementovaným v rámci IZM a Záruky pre mladých ľudí sa úspešne darí znižovať nezamestnanosť mladých ľudí a uľahčovať im prechod zo vzdelávacieho systému na pracovný trh. Nízko kvalifikovaní UoZ si môžu vďaka vzdelávaniu a príprave na trh práce a rekvalifikačným kurzom doplniť chýbajúce kompetencie pre výkon určitej profesie. Absolventi škôl bez pracovných skúseností do 26 rokov môžu využiť príspevok na vykonávanie absolventskej praxe. Vďaka poskytovaniu príspevku na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní sú zamestnávateľia motivovaní prijať do pracovného pomeru UoZ do 29 rokov, ktorí doposiaľ nemali pravidelne platené zamestnanie. Vďaka projektu „Praxou k zamestnaniu“ môžu UoZ do 29 rokov získať teoretické a praktické zručnosti u zamestnávateľa, ktorý vytvorí pracovné miesta za účelom mentorovaného zapracovania a praxe. Prostredníctvom zákona o službách zamestnanosti môžu mladí UoZ využiť niekoľko nástrojov, ktoré sa osvedčili pri znižovaní nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti. Pomoc a podporu pri hľadaní zamestnania im poskytujú úrady, ktoré na prelomoch rokov 2014 a 2015 prešli výraznou zmenou za účelom lepšieho poskytovania služieb zamestnanosti s dôrazom na personalizovaný prístup, ktorý zohľadňuje všetky individuálne potreby a charakteristiky UoZ.

Prostredníctvom týchto opatrení sa očakáva vytvorenie niekoľko tisíc pracovných miest, ktoré budú ďalej podporovať pozitívny trend v znižovaní nezamestnanosti mladých. V tejto fáze je potrebné uviesť, že konkrétne údaje o úspešnosti implementovaných intervencií ESF/IZM bude možné porovnať s plánovanými hodnotami naplňovania merateľných ukazovateľov a tým aj naplňanie cieľov operačného programu Ľudské zdroje až po ukončení realizácie národných projektov. Zároveň bude možné zhodnotiť účinnosť a hospodárnosť realizovaných opatrení v kontexte IZM, príp. navrhnúť vhodnejšie mechanizmy pre pokračovanie v riešení tejto problematiky s cieľom znížiť mieru nezamestnanosti mladých ľudí na Slovensku.

5.2 Odporúčania

V súčasnosti nie sú relevantné výstupy k projektom, keďže sa nachádzajú v skorej fáze realizácie.

Z minulého programového obdobia 2007 – 2013 a Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia sme sa poučili, ktoré projekty a opatrenia sú vhodné pre riešenie problémov trápiaich mladých UoZ pri vstupe na trh práce. Preto chceme naďalej pokračovať v poskytovaní vhodnej podpory mladým ľuďom, najmä v sprostredkovaní adekvátneho zamestnania, ponukou ďalšieho vzdelávania a doplnenia chýbajúcich kompetencií pre výkon konkrétnej profesie a umožnenie získania praktických zručností u zamestnávateľa vo forme stáže alebo mentorovaného zapracovania a praxe.

Na základe skúseností z predchádzajúceho obdobia sa v súčasnosti pripravujú aj dopytovo-orientované projekty na zvýšenie zamestnanosti mladých ľudí v súlade s PO 2 OP ĽZ. Jeden z projektov bude zameraný na vybrané skupiny mladých ľudí do 29 rokov, konkrétne na mladých ľudí so zdravotným postihnutím a na mladých ľudí z detských domovov, z krízových stredísk, z reedukačných zariadení, z pestúnskej starostlivosti, z náhradnej osobnej starostlivosti, zo starostlivosti poručníka; po ukončení resocializácie v resocializačnom stredisku; po výkone trestu odňatia slobody alebo bez prístrešia. Cieľom projektu je odstrániť prekážky, ktoré bránia vstupu týmto vybraným skupinám na trh práce.

Ďalším projektom zameraným na trvalo udržateľnú integráciu mladých ľudí na trhu práce bude pripravovaný projekt zameraný na podporu začatia podnikania mladých ľudí a vytváranie partnerstiev.

6 Príloha 1

Tabuľka č. 1 Počet UoZ vo veku 15 – 24 rokov (vrátane), ktorí prijali jednu z ponúk Záruky pre mladých ľudí v SR v období od 01.01.2014 do 31.12.2014 (vrátane UoZ vedených v evidencii uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2013)

Štruktúra podľa pohlavia	Všetky výstupy zo Záruky	Úspešné umiestnenie							
		Spolu				z toho podporení			
		Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program	Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program
Spolu	100 422	58 736	957	0	8 931	4 478	957	0	8 931
Muži	54 825	33 682	722	0	3 063	2 482	722	0	3 063
Ženy	45 597	25 054	235	0	5 868	1 996	235	0	5 868

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka č. 2 Počet UoZ vo veku 25 – 29 rokov (vrátane), ktorí prijali jednu z ponúk Záruky pre mladých ľudí v SR v období od 01.01.2014 do 31.12.2014 (vrátane UoZ vedených v evidencii uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2013)

Štruktúra podľa pohlavia	Všetky výstupy zo Záruky	Úspešné umiestnenie							
		Spolu				z toho podporení			
		Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program	Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program
Spolu	50 493	34 473	632	0	339	2 293	632	0	339
Muži	26 663	18 172	418	0	100	1 115	418	0	100
Ženy	23 830	16 301	214	0	239	1 178	214	0	239

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka č. 3 Počet UoZ vo veku 15 – 24 rokov (vrátane), ktorí prijali jednu z ponúk Záruk pre mladých ľudí v SR v období od 01.01.2015 do 31.10.2015

Štruktúra podľa pohlavia	Všetky výstupy zo Záruky	Úspešné umiestnenie							
		Úspešné umiestnenie Spolu				z toho podporení			
		Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program	Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program
Spolu	87 262	54 472	2 622	0	4 759	2 444	2 622	0	4 759
muži	48 519	31 498	1 470	0	1 782	1 433	1 470	0	1 782
ženy	38 743	22 974	1 152	0	2 977	1 011	1 152	0	2 977

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka č. 4 Počet UoZ vo veku 25 – 29 rokov (vrátane), ktorí prijali jednu z ponúk Záruk pre mladých ľudí v SR v období od 01.01.2015 do 31.10.2015

Štruktúra podľa pohlavia	Všetky výstupy zo Záruky	Úspešné umiestnenie							
		Úspešné umiestnenie Spolu				z toho podporení			
		Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program	Zamestnanie	Vzdelávanie	Učňovská prax	Tréningový program
Spolu	45 186	30 983	1 924	0	265	1 234	1 924	0	265
muži	24 063	16 767	906	0	81	655	906	0	81
ženy	21 123	14 216	1 018	0	184	579	1 018	0	184

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

7 Príloha 2 – Zhrnutie pre občanov

Zhrnutie pre občanov tvorí samostatnú prílohu 2 správy.